

LEESBEVORDERING

Activiteiten voor in de klas
deel 2

Handleiding

Waarom leesbevordering?

Lezen is ongelooflijk belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. In boeken wordt namelijk veel nieuwe kennis opgedaan en komt een leerling in aanraking met veel nieuwe woorden. Nu popt waarschijnlijk de volgende vraag in je op: hoe krijg ik mijn leerlingen dan aan het lezen? Het antwoord daarop is heel simpel: veel praten over boeken en boeken promoten. Aiden Chambers, een Engelse schrijver, schreef ooit: *'Wie het belangrijk vindt dat kinderen lezen, moet het lezen ook belangrijk maken'*. En dat is precies wat het uitgangspunt is van deze leesbevorderingsbundel.

Hoe gebruik je deze bundel?

Deze bundel biedt tien leesbevorderingsactiviteiten die je in kunt zetten in je klas. Kijk goed wat bij jouw klas past en pas de activiteit desgewenst aan aan jouw klas. Sommige activiteiten vergen meer voorbereiding dan andere. Neem de beschrijving van de activiteit zorgvuldig door alvorens je de activiteit met de kinderen in je klas gaat uitvoeren.

Veel leesbevorderingsplezier!

Groet,
Hanneke Messelink (@kinderboekenrijk)
Jasmijn Maseland (@jufjasmijnoveronderwijs)

Inhoudsopgave

Slingerlezen	4
Toneellezen	6
De boekenkast	7
Boekensushi	11
Bookdate	12
30 seconds	13
Tekstloos prentenboek	16
Tekst bij prent	19
De wereldreis	21
De feed van mijn hoofdpersoon	23

Slingerlezen

Doelen:

- Het enthousiasme voor boeken aanwakkeren.
- Het stillezen bevorderen.
- Leeskilometers maken.
- Een nieuw kinderboek kiezen op basis van inhoud.

Benodigheden:

- Papier om een eigen vlag te maken bij het boek.
- Of, een voorgestructureerde vlag zoals op de volgende pagina.

Korte omschrijving:

1. Alle leerlingen hebben een eigen leesboek.
2. Laat kinderen na een bepaalde tijd (bv. 10 minuten) of na een aantal bladzijdes (bv. 10 bladzijdes) beslissen of het boek past bij hun niveau en interesse. Vragen als: *Lukt het je om het boek te lezen? Vind je het een interessant boek? Begrijp je waar het boek over gaat?* kunnen besproken worden.
3. Als de leerlingen het boek uitgelezen hebben, maken de leerlingen een eigen vlaggetje waarop de volgende punten terugkomen: titel, schrijver, hoofdpersoon, samenvatting en tekening. Het format op de volgende bladzijde kan ook gebruikt worden.
4. Hang de vlaggetjes vervolgens allemaal achter elkaar als een slinger in het lokaal. **Tip:** doe dat op ooghoogte van de kinderen, zodat het ook een echt een inspiratieslinger wordt.

Mijn boek

Wat is de titel van het boek?

Hoe denk je over het boek?

Wat gebeurde er in het verhaal?

De hoofdpersoon:

Ingevuld door:

Toneellezen

Doelen:

- Het enthousiasme voor boeken aanwakken.
- Het vloeiend lezen, lezen met begrip en het leesplezier bevorderen.
- Zwakke lezers begeleiden en helpen met lezen.
- Woordenschat vergroten.
- Mondelinge taalontwikkeling versterken.

Benodigheden:

- Voor elk tweetal een toneelleesboek of theaterleesteksten die te downloaden zijn via www.theaterlezen.nl

Korte omschrijving:

Vorbereiding:

1. Kies verschillende boeken uit die passen bij je klas qua niveau en thematiek e.d.
2. Geef duidelijke instructie, vooral als je dit nog niet eerder hebt gedaan met de leerlingen. Leg uit hoe theaterlezen of toneellezen werkt. De teksten of boeken van theaterlezen of toneellezen zijn geschreven voor (meestal) twee lezers, met daarin dubbelrollen voor de diverse personages. Elk kind krijgt dus een rol toegewezen (of twee rollen) en moet dus goed opletten wanneer het kind aan de beurt is om te lezen.
3. Spreek van tevoren af wie welke rol gaat lezen in het verhaal of in het boek of laat kinderen dit voordat ze gaan lezen goed afstemmen met elkaar.
4. Zorg ervoor dat de tweetallen niet te dicht bij elkaar zitten, dat leidt af.

Uitvoering:

1. Laat de kinderen samen lezen.
2. Loop rond bij het lezen.
3. Schuif af en toe aan bij een tweetal, lees mee of neem ook een rol van een personage op je.

De boekenkast

Doelen:

- Het enthousiasme voor boeken aanwakken.
- Het bijhouden van de gelezen boeken.

Benodigdheden:

- Werkbladen 'De boekenkast van' en/of 'De rug van het boek' (op de volgende bladzijdes) voor elke leerling.
- Een rijk gevulde boekenkast.
- Een plek in de klas om de boekenruggen op te hangen.

Korte omschrijving:

Mogelijkheid 1:

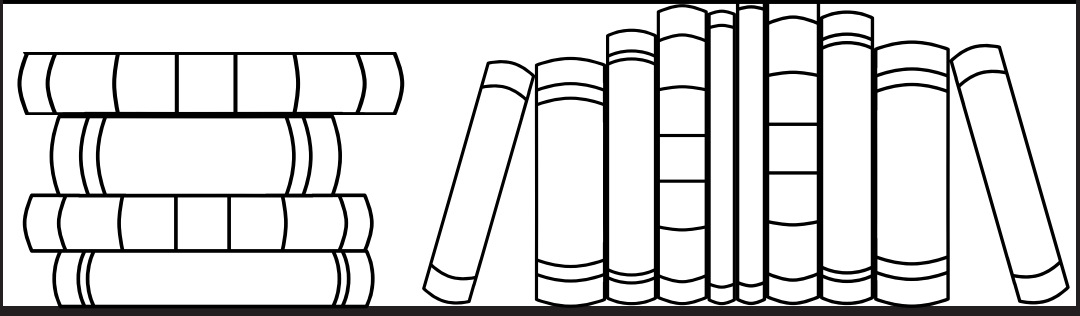
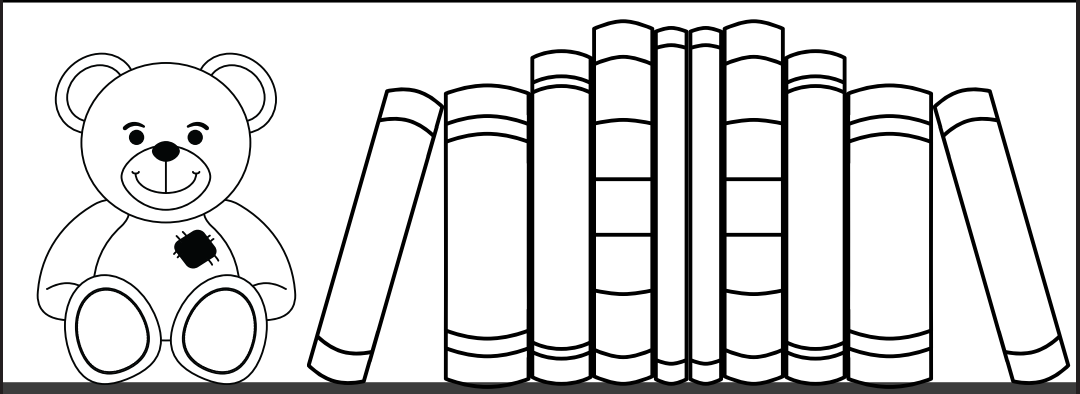
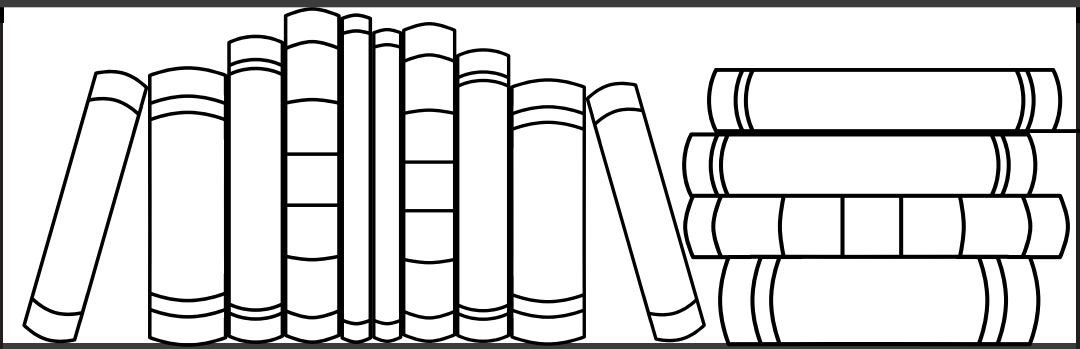
1. De leerlingen lezen gedurende een periode meerdere boeken.
2. Na elk gelezen boek wordt de titel van het boek in hun eigen 'boekenkast' geschreven (zie 'De boekenkast van' op de volgende bladzijde).
3. Na een bepaalde tijd kunnen de leerlingen hun top 3 aan boeken kiezen uit hun eigen 'boekenkast' en presenteren aan de klas of een klein groepje.

Mogelijkheid 2:

- De leerlingen lezen gedurende een periode een boek.
- Na elk gelezen boek wordt de titel van het boek op het werkblad 'De rug van een boek' geschreven (zie bladzijde 8 of 9).
- 'De rug van het boek' mag versierd worden.
- De leerling hangt de ingevulde rug van het boek op bij de andere gelezen boeken op de aangewezen plek in de klas.

De boekenkast van:

De rug van een boek

De rug van een boek

--	--	--	--	--

--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--

Boekensushi

Doelen:

- Kennismaken met verschillende leesboeken.
- Een nieuw kinderboek kiezen.
- Het enthousiasme voor boeken aanwakkeren.

Benodigdheden:

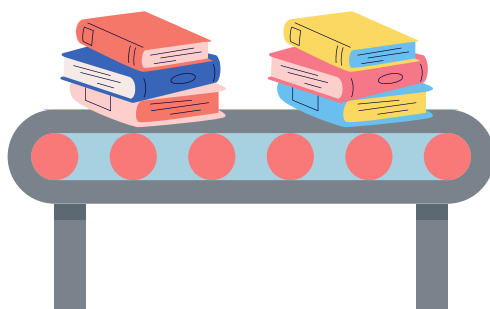
- Voor elke leerling een leesboek uit de boekenkast, schoolbieb of van de bibliotheek + twee reserve boeken. Zorg voor verschillende genres, onderwerpen en niveaus die passen bij je klas.
- Een kring van stoelen.

Korte omschrijving:

1. Maak een kring van stoelen met de leerlingen.
2. Stal alle boeken uit in het midden van de kring (op de tafel of op de grond) en laat elke leerling een boek kiezen.
3. Geef de leerlingen twee minuten de tijd om het boek van de buiten- en binnenkant te bekijken (geef indien nodig eerst instructie over boekenmerken (flaptekst, auteur, illustraties etc.)).
4. Laat de leerlingen het boek na de twee minuten doorgeven aan een schoudermaatje links van hen.
5. Herhaal stap 3 en 4 meermaals.
6. Evalueer de boekensushi. Bespreek vragen als: *Welk boek sprak je het meest aan? Waarom sprak dit boek je het meest aan? Welk boek zou je wel willen lezen? Waarom zou je dit boek wel willen lezen? etc.)*

Uitbreidingsvariant:

- Geef de leerlingen twee minuten om één specifieke bladzijde uit het boek te lezen. Laat leerlingen zelf voor een bladzijde kiezen of noem een specifiek bladzijdenummer.

Bookdate

Doelen:

- Het enthousiasme voor boeken aanwakkeren.
- In aanraking komen met diverse boeken.
- Het promoten van een eigen gelezen boek.
- Een nieuw kinderboek kiezen.

Benodigheden:

- Van iedere leerling een favoriet gekozen boek.
- Een treinopstelling van stoelen in de klas (alle stoelen staan in rijen van twee achter elkaar).
- Voor elke leerling een briefje (en pen) waar titels op geschreven kunnen worden.

Korte omschrijving:

1. Vertel de leerlingen dat ze gaan 'bookdaten' met een klasgenoot. De stoelen in de klas worden twee aan twee in treinopstelling neergezet (je kunt zelf ook voor een andere opstelling kiezen; als leerlingen maar naast elkaar kunnen zitten).
2. De leerlingen gaan in tweetallen in de 'trein' zitten.
3. Bespreek samen met de kinderen voor hoe je een boekpromotie doet (denk aan: welke zaken kun je vertellen over jouw boek?). Daarnaast worden er ook vragen opgesteld die de leerlingen aan elkaar zouden kunnen stellen. Bied taalsteun door besproken zaken op het bord te noteren.
4. Iedere leerling promoot zijn/haar boek aan de ander in één minuut. Houd de tijd bij en deel dit met de leerlingen. Na één minuut aangeven dat de rollen omwisselen.
5. Na twee minuten aangeven dat de tijd om is. Er wordt indien nodig geëvalueerd op inhoud (promotie en gestelde vragen) of proces (luisteren en respect tonen aan elkaar). Geef aan dat de leerlingen één stoel naar voren of achteren opschuiven, zodat zij een nieuwe bookdate hebben.
6. Laat leerlingen een paar keer op bookdate gaan. Inventariseer klassikaal in welke boeken de leerlingen nu geïnteresseerd zijn. Wat wordt hun volgende leesboek?

30 seconds

Doelen:

- In aanraking komen met diverse boeken.
- Het promoten van een eigen gelezen boek.
- Het stellen van vragen.

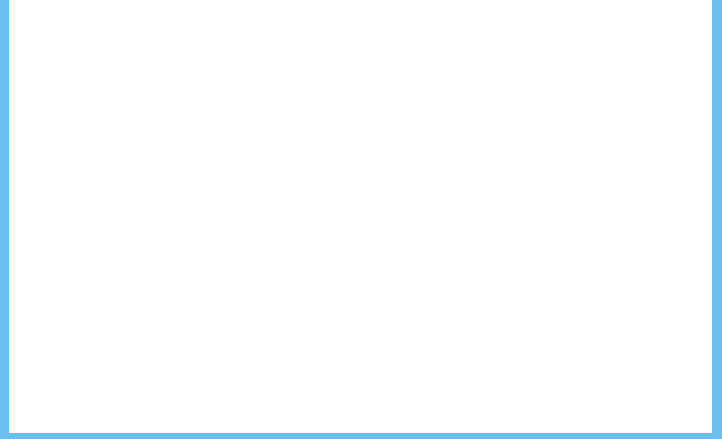
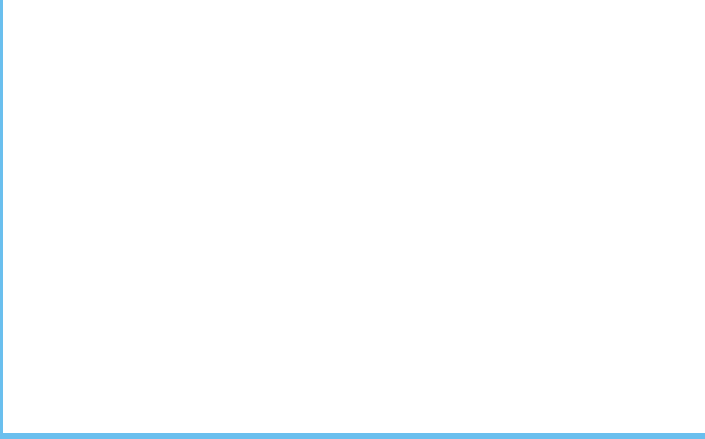
Benodigdheden:

- Alle leerlingen met een eigen gelezen leesboek.
- Een zandloper van 30 seconden voor elk groepje (maak groepjes van 3 of 4 kinderen).
- (Lege) vraagkaartjes (zie volgende bladzijde).
- Een ondersteuningswerkblad 'Een samenvatting' voor iedere leerling (zie de bladzijdes na de vraagkaartjes).

Korte omschrijving:

1. Iedere leerling pakt een eigen gelezen leesboek.
2. Leg uit dat de leerlingen straks hun voorleesboek gaan samenvatten (indien nodig ontvangen de leerlingen eerst een instructie op hoe je kunt samenvatten, dit kan door middel van het ondersteuningswerkblad op de volgende bladzijde). Vertel daarna dat andere leerlingen hierna vragen mogen stellen over het boek. Voor het stellen van vragen hebben de leerlingen 30 seconden. Om de tijd bij te houden moeten de leerlingen zelf de zandloper omdraaien.
3. Geef aan dat de leerlingen zelf vragenkaartjes gaan maken. Na deze activiteit wordt er klassikaal geïnventariseerd welke vragen opgeschreven zijn en mogen leerlingen nog aanvullingen doen. Stel, indien nodig, samen met de leerlingen vragen op die leerlingen aan elkaar mogen stellen of worden de vragenkaartjes van Chambers (uit de vorige leesbevorderingsbundel) gebruikt.
4. Maak groepjes van drie of vier, waarna de leerlingen mogen beginnen. Evalueer eventueel tussentijds de voortgang, zowel inhoudelijk als qua proces.
5. Wanneer het spel een tijdje gespeeld is wordt er besproken welke interessante boeken leerlingen tegengekomen zijn. Er wordt afgesloten met de vraag: *Welk boek zou jij nu willen lezen en waarom?*

VRAAGKAARTJES

Naam: _____

EEN SAMENVATTING

Beantwoord de denkvragen om tot de kern van het verhaal te komen. Schrijf een samenvatting op.

Hoofdpersoon

Over wie gaat het verhaal?

Doel

Wat gaat de hoofdpersoon doen?

Probleem

Welke moeilijkheden komt de hoofdpersoon tegen?

Oplossing

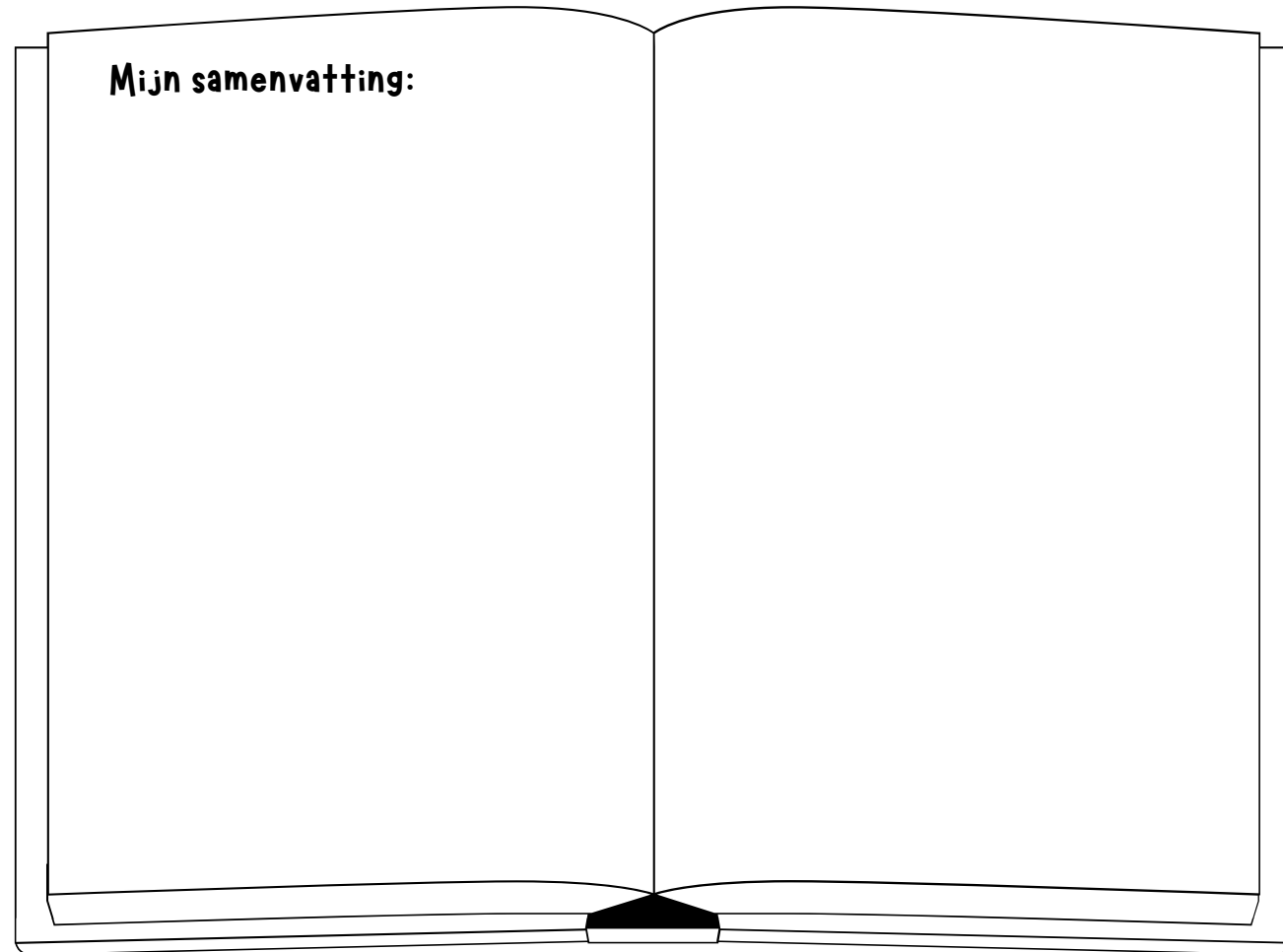
Hoe wordt het probleem opgelost?

Slot

Hoe eindigt het verhaal?

De titel: _____

Mijn samenvatting:

Tekstloos prentenboek

Doelen:

- Een verhaal bedenken bij prenten.
- Fantasie bij prenten aanwakkeren.
- Kennismaken met een tekstloos prentenboek.
- Enthousiasme aanwakkeren voor tekstloze prentenboeken.

Benodigheden:

- Voor ieder tweetal een tekstloos prentenboek.
- Voor ieder tweetal (indien nodig) een werkblad 'Verhaal bij een prent' (zie de volgende bladzijde).

Korte omschrijving:

1. Pak een tekstloos prentenboek en vertel de leerlingen dat je hen meeneemt door dit prentenboek. Vertel het zelfverzonnen verhaal bij de prenten en vraag na afloop aan de leerlingen of hen iets is opgevallen. Leg vervolgens uit of kom samen met de leerlingen op wat een tekstloos prentenboek is.
2. Vertel de leerlingen dat zij zelf ook een verhaal gaan verzinnen bij een tekstloos prentenboek. Laat leerlingen in tweetallen het tekstloze prentenboek doorbladeren en inventariseer daarna klassikaal welke ideeën leerlingen hebben bij hun prentenboek.
3. Laat leerlingen indien nodig ter ondersteuning het werkblad 'Verhaal bij een prent' gebruiken om het verhaal vast te leggen.
4. Laat leerlingen meerdere keren oefenen met het voordragen van het tekstloze prentenboek en zelfverzonnen verhaal.
5. Als leerlingen er aan toe zijn, kun je grotere groepjes maken waarin leerlingen hun verhaal voordragen. Laat leerlingen elkaar tips en tops geven.

Uitbreidingsvariant:

- Voor kinderen die het makkelijk vinden kun je meer uitdaging bieden door bijvoorbeeld extra bronnen te laten zoeken die passen bij het prentenboek of je laat sterke kinderen een langer verhaal schrijven dat vaste verhaalelementen moet bevatten.

Naam: _____

VERHAAL BIJ EEN PRENT

Schrijf een verhaal bij elke prent in het tekstloze prentenboek. Gebruik kernwoorden of hele zinnen.

Prent:

Prent:

Prent:

Prent:

Prent:

Prent:

Prent:

Tekst bij prent

Doelen:

- Nadenken over overeenkomsten tussen teksten en beelden.
- Kennismaken met fragmenten en beelden uit kinderboeken.
- Enthousiasme voor leesboeken aanwakkeren.

Benodigdheden:

- Tien gekopieerde prenten/illustraties uit een lees- en/of prentenboek.
- Tien bijpassende (korte) teksten uit een lees- en/of prentenboek.
- Invulblad 'Tekst bij prent'.

Korte omschrijving:

Vorbereiding:

1. Verzamel tien rijke kinderboeken (lees- en/of prentenboeken) met prenten/illustraties passend bij jouw klas. Als tien prenten en teksten te veel is, dan pas je dit aantal aan naar behoefte van de groep.
2. Kopieer en nummer tien prenten en hang deze op in de klas.
3. Kopieer ook tien bijpassende teksten en voorzie deze teksten van een letter, te beginnen met A. Zorg dat er voor elk tweetal één kopie is van de bijpassende tekst. Ieder tweetal heeft dus tien kopietjes met verschillende teksten.
4. Print het invulblad 'Tekst bij prent' op de volgende pagina uit.

Uitvoering:

1. Vertel de leerlingen dat er in de klas prenten/illustraties hangen met een nummer daarop. Loop de verschillende prenten met de leerlingen langs, zodat iedereen de prenten goed weet te vinden.
2. Vertel de leerlingen dat zij ook een boekje met teksten krijgen en laat zien dat op de teksten letters staan.
3. Vertel de leerlingen dat zij de juiste tekst bij de prent moeten zoeken en laat zien hoe je dit invult op het invulblad (volgende bladzijde).
4. Maak tweetallen en laat leerlingen met de opdracht starten.
5. Sluit de activiteit af met een evaluatie, waarin je de inhoud (de antwoorden) en het proces bespreekt.

Naam: _____

TEKST BIJ PRENT

In de klas hangen verschillende prenten of illustraties. Ga deze prenten langs en bedenk welke tekst bij welke prent hoort. Noteer de letter op de tekst bij het nummer van de prent op dit invulblad.

PRENT	TEKST
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

De wereldreis

Doelen:

- Kennismaken met informatieve boeken over landen.
- Belangrijke informatie uit een boek halen.
- Werken aan leesbegrip.
- Enthousiasme voor boeken aanwakkeren.

Benodigheden:

- Voor iedere leerling een informatief boek over een land.
- Voor iedere leerling een kopie van 'De reiskoffer' op de volgende bladzijde.
- Een schaar voor iedere leerling of ieder groepje.

Korte omschrijving:

1. Vertel de leerlingen dat zij samen een wereldreis gaan maken en stal alle informatieve boeken over een landen.
2. Start met het voorlezen van één informatief boek en bespreek de inhoud met de leerlingen. Stel onder andere de vraag: *welke informatie kan ik hier nu uit halen?* Vul indien nodig samen eerst een reiskoffer (volgende bladzijde) in met behulp van de informatie in het boek, zodat de leerlingen weten wat alles inhoudt op het werkblad.
3. Laat leerlingen zelf een boek uitkiezen. Spreek met de leerlingen af dat er eerst tien minuten gelezen wordt in de informatieve boeken, voordat er gestart wordt met het werkblad.
4. Na de tien minuten inventariseer je klassikaal of in tweetallen welke informatie de leerlingen opgedaan hebben.
5. Laat de leerlingen de informatie uit het informatieve boek invullen in de reiskoffer en laat de leerlingen tekeningen maken op de koffer.
6. Laat de leerlingen zien hoe de reiskoffer geknipt en gevouwen moet worden (vouwlijnen zijn te zien bij de pijl), zodat de reiskoffer open en dicht kan. Laat leerlingen in een binnen- en buitenkring (of andere coöperatieve werkvorm) vertellen over hun informatieve boek.

Land: _____

Continent:	Munt:
Hoofdstad:	Langste rivier:
Inwoners:	Hoogste berg:
Taal:	Oppervlakte:

Hallo:

Drie interessante feiten:

Wat heb je nog
meer geleerd?

Eten:

Vlag:

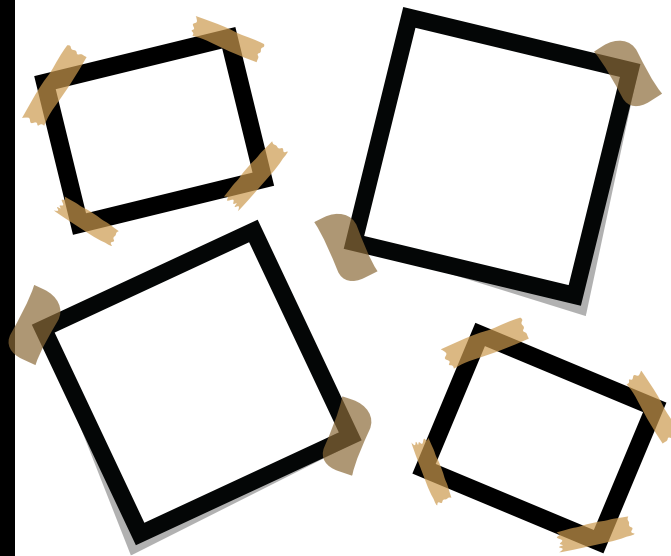
Locatie:

VOUWLIJN

VOUWLIJN

De feed van mijn hoofdpersoon

Doelen:

- Leren wat een hoofdpersoon is.
- Een verhaal in kernpunten visualiseren.
- Vertellen over een hoofdpersoon en verhaal.

Benodigdheden:

- Voor elke leerling een gelezen boek.
- Voor elke leerling een kopie van het werkblad 'De feed van mijn hoofdpersoon' (op de volgende bladzijde).

Korte omschrijving:

1. Start een gesprek met de leerlingen over sociale media. Inventariseer met welke platforms de leerlingen bekend zijn en bespreek wat er allemaal voor een informatie op sociale media staat.
2. Vertel de leerlingen dat zij de feed van Instagram van hun hoofdpersoon gaan ontwerpen. Laat leerlingen eerst over hun boek en de belevenissen van hun hoofdpersoon (en andere belangrijke personen) vertellen in tweetallen of laat leerlingen een woordweb maken.
3. Laat de leerlingen het werkblad 'De feed van mijn hoofdpersoon' zien en leg uit dat zij een profielfoto gaan tekenen en een biografie (eigenschappen van de hoofdpersoon) gaan schrijven. Daarna kunnen zij negen tekeningen gaan maken met onderschrijf waarin de belevenissen van de hoofdpersoon duidelijk worden.
4. Als de leerlingen klaar zijn, kun je de feeds ophangen in de klas of leerlingen over de feed van hun hoofdpersoon laten vertellen (of allebei!).

Uitbreidingsvariant:

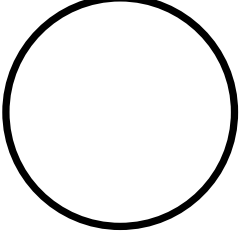
- Maak met de leerlingen een echte Instagramfeed op een klassenaccount. Op die manier maak je de kinderen digitaal vaardiger en maak je deze opdracht nog betekenisvoller.

De feed van mijn hoofdpersoon

Naam: _____

	Hoofdpersoon: _____
	Biografie: _____ _____ _____

